

EEN STROPKE VAN DE BRUGSCHE PUURTE

Gilbert Boerjan
Tekstbewerking Eddy Levis

Deel 2. Een plechtige commune

Birke was op 't schoole van 't ên joar in 't ander gesukkeld, en volgdege neu katekismuslesse veur zijn plechtige commune. Da joar stonde z' onder de speesjale beschirmijng van broeder directeur, beter gekend als de neuze. Den diene moakteg' er ne point d' honneur van, dan ze de katekismus van veure

noar achter, en van achter noar veure kendege. Ze moesten op tijd en stond noar de kirke, woar dan ze lesse kregge van den onderpaster. Ter was ne kant mee jonges, en ne kant mee meiskes. De meiskes zagen der wrîe broaven uit, moar woare pertang serjeuze peste. Ze wierde gecontroleerd deur *de pak pareie*, Clémentine de stoelkeszesterigge. De jonges deur *Moes-tache*, Trifon de Suisse. Die hem dierf boegeere, of ne oek noar de kant van de meiskes dierf kijke, kreeg nen drevol rond zijn uures. Ge mocht nie klappe, en oas ge nie kost antwoorde, stond eu poart op de

buize, bij de Neuze!

Moar mee al da was't toch ne schuunen tijd, in 't veuruitzicht van de plechtige communefieste. Ter hijngt een nieuwe kostuume aan vaste, ne schuune kirkenboek, en messchien een harloge. Da loaste was van 't mîest' importense. Birke wierd er tzelfs tsnachs van wakker. Stanse de Mutse, zijn meetse, hoa hem een echt' harloge beloofd, en gîene gelijk van de grute mensche, dien ne *Roskopf* hoan, nê, een schuune platte, mee een gèwene keetinkske, veur in

den bovezak van eu veste te steke.

Ter was gîen huis mee t' hêwe. Alle doagen oast hij van 't schoole kwam, gijng Birke mee zijne neuze tege d' étaloage van den harlogemoaker ligge, mee zijn kameroate, en 't was van: "...de dieë hee een schuun kaské... De dieë hee schuune wijzerkes..." Allee, 't woaren allemoal gelijk experts. De loaste weke was't gîen schoole want ze moesten alle doage noar de kirke. Lîeren open afgoan, iedere oek ne jongen en een meiske, en achter ênigste doage was't gelijk eulder lief woarmee dan z' optrokke veur nen trêw. Den dag van de plechtige commune wierd er in de kirke gesnotterd deur de moeders, precies gelijk of dan z' euldre kleine kwijt woare.

De voaders, gîen beetsen op eulder gemak, mee diene stijve col, zatte mee een druge keele van den dust, en van de stank van de wieruuk. Tsnoens woare ze gevraagd bij 't meetse, die een bende jong' hoantses in de casrolle zitten hoa, en ze frittegen veur duud. Guul de famielde zat aan den diner, en de bakke bier liepe leeg aan een tempo van in ne café. Tsachternoens, binst dan de mannen uldere gespannen buik wigsliepe, trokke de vrêwe mee de plechtige communekant noar 't lof.

Tsoaves moest al den overschot der aan geluuve, en ons Birke vloogd in zijn bedde. Hij sliep mee zijn harloge in 't bovezakske van zijne tabboard, en druumdege van da schuun meiske woarmee dat hij opgegoan was. De famielde liep nog ne oek noar de café's in de gebuurte, en hoa nog veel leute en plezier. Tege da't begost te kloare, trokke ze noar ulder huis veur de boterhamme van de oeke g'ried te moake, want die moeste goan wirke.

D' heiligen van de Brugsche Puurte

In de kirke van Sint-Jan Baptist, hoad' een guule bende mee heilige. Vele zijn neu afgesteld, moar in dienen tijd hielpen ze pertang goed zul! Iederen heilige hoa zijn eige publiek. Veur verlore veurwirpe moeste bij den heiligen Antonius zijn. De maseurkes gijng bij 't heilig Treezeke, de broeders van 't schoole, bij Sint-Jan-Baptist de la Salle, de congreogoase van 't jonk vrêwvolk bij Ons Lief Vrêwke, en uuk in trek, was den heilige Tarcicius.

Buite de kirke hoan de kwezols, dien oas ze jonk woare, benijt woare van ne vent, en oan z' êwer wierde, aan gîene ne oek koste geroake, de vuile geweunte veur van de oekeamt anders dan slecht te vertelle. Ge kost ze goed herkennen, altijd in 't zwart geklîed, en mee ne verheven blik, gelijk dan z' op wig woare noar den hemol. Moar g' hoat er uuk dien uit bijverdienste den heiligen uitgijng. Zuu par exempol *Roste Sander*, ne schoenmoaker. Hij hoa een guul klein winkolke, woar dat hij al de schoenen en bottiene van de gebuurte repareerdege. Hij hoa een wrîe kwoa wijf, *Dikke Bertha*, een echte klappeie, die

weges heur lange vuile tonge uuk nog den bijlap hoa van *Stanse de Flakke*, uit de revue, 't Weewke van de Muie.

Berta liep guule doage de Brugsche puurte op, en kwam alles te wete. Ze stooktege hier een vierke, en oas den helft van de stroate in ruuze lag, trok z' er stillekes van onder. *Roste Sander* zat guule doagen allêne achter zijn vijster schoene te lappe, en was moar content oas zijn wijf wig was. En,... hij kwêektege de beste kanoareveugols van guul Gent. Aangezien dat hij sommigte doage zonder wirk zat, trokt hij tege betoalijngje van een klein sommeke op bedevoart noar Uustakker Lourdes of noar Stoepe, om de zegen af te smeke veur d' îen of ander intense. Hij dee da wrie serjeus, tsmorges vroeg messe, doarachter noar zijn huis veur een bootse t' ete. Hij moaktege zijn boterhamme en zijn pulle kaffee g'rîed, hijng zijne poaternoetster rond zijne nekke, en in 't bijzijn van de persuun veur wie dat hij den bedevoart dee, goot hij ienigste îrweetses in zijn schoene, om 't nog moeilijker te moake. De mensche vonden da formidoabol. 't Îenigste dan ze nie wiste, was, dat de Roste den oavond te veure d' îrweete een beetse gewiêkt goa in 't regewoater, en dat hij doarbij zuudoanige zwîetvoeten hoa, zuudat hij, oast hij twie stroate verre was, al wrîe gemakkelijk liep op een dik îrweetsoepe... Veur dat hij wiggijng moest hij aan zijn Bertha zijn bedevoartgeld afgeeve, moar aangezien dan de mensche da wiste stonde z' hem op te wachte, en gawe z' hem stillekes een puutse drinkgeld, om in 't werekîere zijnen dust te versloan. In 't goe seizoen hoat hij soms twie bedevoarten in de weke, en zijn gat voer op een kerreke veur wig te zijn. Het moe gezeid worde da in veel gevalle zijnen bedevoart g' holpen hee want ter woaren der dien veur ulder zathuufd van ne vent nen bedevoart bekostigden, en soms toakte g' hij in gîen acht doage nog een pinte. Doarachter was de zegenijngje natuurlijk uitgewirkt.

Ne primus in ons stroate

*Oaze kik hê den îeste prijs,
Kook mijn moeder pap mee rijjs
(Volksliedje)*

Op 't einde van ieder schooljoar wast er een prijsdfelijngje, en da gebeurdege in de patronage. De tonîelzoale wierd toens ne oek geschuurd, en de stoelen en banken afgewasse. Op seene hijngje ze veur den oeke van 't loaste stuk dan ze gespeeld oan, wa grijze doeke, de pioane wier neefest de seene gezet, en 't spel was in orde. Tsachternoens kwame de gasten afgezakt, proper gewassen en gekamd en mee ulder zondagse kostuum' aan. De moeders hoan ulder koeferklîers uitg'hoald, en geweenlijk was de gruoetmoeder, of 't meetse van de

kleine uuk present. Vente woaren der nie te zien.

De schoolmiesters en de frères deejen ulder devuure veur de gasten een beetse thuupe te krijge op de veurste roten, en de famielde probeerdege een ploatske te krijgen uuk zuuvele meugelijk van veure. Ze peisdegen allemoal da uldere oeke zijnen êeste gijng zijn, en ze stoeftege tege malkoar op. Tege da't gijng beginne, kwame de paster, den onderpaster, nen inspecteur en frère directeur binne. Oas iederfen gezete was, begost d' îefrêwe die aan de plane zat, den Brabançon te spelen, en iederfen vloog were rechte.

Oas't veurbij was, gijngt den inspecteur 't trapken op, en overzag mee ne serjeuzen blik de zoale. Hij hoaldege zijn papieren uit, en begost zijnen diskoer. In 't begin luisterdege iederfen, moar aangezien dan z' er gïenen bal van verstonde, begoste ze achter nen tijd mee malkoar te babbele, en toens verstond er niemand nog wa van... Oast hij gedoan hoa, plaktege ze toch in ulder hande van contentement, omdan ze'r van af woare! Den twïede spreker was den directeur. Aangezien dat hij zijn publiek beter kendege, sprakt hij over *ulder gaste*, en noar hem wierd er in alle stilte geluisterd, want hij zoe ne oek iets moete zeggen over den uldere.

Achter zijnen diskoer, was't de gasten ulderen toer. D' îen klasse zongd een

liedse, d' ander speeldeg' een stukske. Van de gruute klasse kwamt er êne zijngen of nen andere declameere. Alles ging mee veel ceremonieë, buigijngen, en dramatische bewegijnge. De respectievelijke moeders en famielde zate te blinke van uuveerdije, en kletstegen in ulder hande oaster den uldere bij was.

En toens kwant de gruute moment. Studiejoar achter studiejoar kwamt op seene, noames wierden afgeroepen, en de gruut' onderscheidijngen en onderscheidijnge vloge deur de lucht, ter wierd gesnotterd van contentement o van colîrre, stroalend en tsjaloes gekeeke, getriomfeerd en opgekropt. Moar da was nog nie alles. Oas 't achtste studiejoar op de seene stond, wierd 'et duustille in de zoale. oekeamt de primus... De famielde en de gebure wisten 't natuurlijk al want ter moesten op veurhand zuuveel preparatieve genome worde, da't anders nie meugelijk zoe geweest zijn om da goe te viere. Den inspecteur, den directeur en de mîester van 't achtste stonden op de seene. Mee een bevende stemme riept de mîester de noame van de primus af. De zoale bruldege, en plaktege da huren en zien vergijng. De primus dee een stapke veuruit, kreegt een handsje van den inspecteur, die hem een gruute madoilde aan een ruu lint rond zijne nekken hijng, en hem een gruute rolle mee een Belgisch lintje overhandigde. D' êfrêwe aan de plane zwierdege den Brabançon deur de zoale, die begost mee te zijnge. 't Was den triomf van de prijsdêlijnge.

Van den directeur kreegt de primus twie dikke dieksjonîrs. Van de mîester, twie andere dikke oeke. De famielde wierd op de seene gevraagd. Ter wierden handsjes en totsjes gegeeve. De zoale juboldege. Veur de primus en zijn famielde was't de schuunsten dag van ulder leve. Noar den duts die den twiede was, keekt er niemand omme.

Ondertussche was op de koer van 't schoole, 't *ope spel* g'arriveerd, een ope voiture mee twie schuune pîrde, en mee ne koetsier en ne knecht in uniform. Tussche twie rote schoolgaste en famielde trokt de primus mee zijn gevolg noar de voiture, en ze wierden der in g' installeerd. Nog een êreronde op de koer, de primus keek nog ne oek rond noar zijn schoole mee de troaldes veur de veister, d' èwe verslete buumkes die nuunt nie goe gegroeid oe, en hij zucht ne oek... Hij hee hier acht joar van zijn jonk leve geslete. Hij kijk nog ne oek omme, want hij weet dat hij hier woarschijnlijk gîene voet ne oek zal zette.

Van 't schoole gijng het langst nen omwig noar zijn gebuurte. In zijn stroate hijngt er dwîs ne spandoek mee "LANG LEVE ONZE PRIMUS!". Hij zag van verre zijn huis. Binst dan ze noar de prijsdêlijnge woaren, hoan de gebure de façade opgetsenuiverd. Ze woare glis weest hoalen aan de Leie, en z' hoan da rond de deuren en veisteropenijnge g' hange, en z' hoan hier en doar een papierene blommen ingestoke. Op 't plankier hoan ze gekleurde papierkes gestreuid, en ze stonden de primus op te wachte.

Van zuu gèwe of da 't ope spel stille stond, stuurdeg ' een moeder heure kleinste mee nen blommekee noar de primus, die ruud tot achter zijn uures, de kleine drei totses gaf en, gelijk of da't hij gezien hoa bij de coureurs, zijnen blommekee omhuuge stak. Op diene moment staptege den dichter uit de wijk noar veure. Iedere wijk hoa wel azuu nen 'dichter', îene die een beetse langer noar 't schoole geweest was, en 't goe kost zegge, en veur alles en nog wa gelegenhedsgedichtses moaktege. Hij ontroldege een gruuut papier, schartge ne oek of twieë zijn kele, en begost:

*W' hen ne primus in ons stroate
We zijn huuvîrdig in zijn ploatse
't Es den îeste oek da hem da veure doet
We goan da fïeste gelijk da't moet.*

*Hij zal nog minister worde
Hij kan spreke mee veel woorde
Hij was den besten uit den huup
Tzelfs al op den dag van zijnen duup!*

*Zijn voader was ne firme vent
Zijn moeder was altijd van hem kontent
Zijn peetsen hoa hem de wig geweze
Hij was altijd zijn meetsen heur schetebeze.*

*Vivat onze primus, en hij magt er weze
Vivat onze primus, en hij magt er zijn,
Hie-pie-piep, hoera!*

Verslege van den dust trokke ze bij de primus binne woar dan der grute pinte bier en kloeke dreupols grîe stonde. Veur de veister stonden de cadeaus van de famielde en de gebuurte: ne paraplu, een bakske veur foto's te pakke, een poar manchetteknoppe, ne plastron, ne lekkerkoeke, een rozijnebruud, een veugolmuite mee ne kanoareveugol, en doartussche de dieksjonîrs en de oeke, de blommen en de madoilde van de primus.

Binne wierd er goe gepinteliêrd en gedreupold, en de primus, die in al dienen overhuup 't gat schuune gezien hoa veur links en rechts uuk nen dreupol te schelle, lag al in de zetol in den hoek te sloape. Moar 't was toch ne schuunen dag geweest.

't vervolgt